

Bedreigd

Andre Krouwel

Nederland gold eeuwenlang als een land waar het zoeken naar consensus tot kunst was verheven. Machthebbers zochten naar oplossingen waarbij rekening werd gehouden met zo veel mogelijk verschillende belangen, in ieder geval probeerde men het maatschappelijk en politiek draagvlak zo veel mogelijk te vergroten.

Dit 'poldermodel' oogstte grote waardering in het buitenland en vanuit de hele wereld kwamen onderzoekers kijken hoe Nederland pragmatisch naar praktische oplossingen zocht, terwijl in de rest van de wereld ideologische scherpslijperij en polarisatie adequate probleemoplossing in de weg stonden.

Maar Nederland is niet langer een consensusdemocratie. Sinds de jaren negentig is het debat over culturele vraagstukken, vooral over immigratie en vluchtelingen, sterk gepolariseerd. Een constructief inhoudelijk debat is niet langer mogelijk. Politiek andersdenkenden worden onmiddellijk weggezet als vijanden die je mag bedreigen met geweld. Geert Wilders riep burgers op in 'opstand te komen', alsof het een oorlogssituatie betreft. In Rijswijk zijn deze week raadsleden bedreigd door burgers omdat zij hebben ingestemd met de opvang van 500 vluchtelingen. Die 'burgers' stuurden mails dat ze de 'lekkere dochters' van een raadslid wel even zouden bezoeken op school. De nieuwe Nederlandse politieke cultuur lijkt met dit soort intimidatie, bedreiging en geweld steeds meer op die in het Midden-Oosten.

Maar het verval van de consensusdemocratie beperkt zich niet tot het verdwijnen van beschaafde omgangsvormen met andersdenkenden. Landelijke politici geven het slechte voorbeeld. Met haar pleidooi voor referenda ondermijnt D66 consensusdemocratie omdat krappe meerderheden – of bij een lage opkomst zelfs 'gepassioneerde minderheden' – hun wil opleggen aan de rest van het land. CDA en VVD vormden in 2010 voor het eerst in de Nederlandse parlementaire geschiedenis een minderheidskabinet met gedoogsteun van de PVV. In plaats van te zoeken naar compromissen met andere partijen, ondertekenden ze liever een nep-akkoord over immigratie waarvan het van tevoren vaststond dat het onuitvoerbaar was. En in 2012 besloten PvdA en VVD gewoon onderwerpen 'uit te ruilen': een totaal onlogische mix van beleidsvoorstellen is het gevolg. PvdA'ers moeten nu puur VVD-beleid uitleggen en andersom moeten rechts-liberalen enthousiast doen over herverdeling en belastingverhoging.

Politici die oproepen tot rust en een inhoudelijk debat, worden gezien als 'slappelingen', als zwakke leiders die het contact met het volk verloren zijn. De Nederlandse democratie en haar centrale waarden worden niet bedreigd door vreemdelingen en immigranten, maar door Nederlandse politici en burgers die vergeten zijn – of nooit hebben geweten – wat ons land democratisch, beschaafd en welvarend heeft gemaakt.

Bron: VNG